

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Uudenmaan liitto pitää kannatettavana selonteon tulevaisuusorientoitunutta, pitkälle eteenpäin katsovaa perspektiiviä.

Konkretian taso on selonteossa hyvin vaihteleva, tarkempia toimenpiteitä ei ole esitetty kaikkien lukujen kohdalla. Tavoitteet jäävät siksi paikoitellen yleiselle tasolle, jopa ylimalkaisiksi.

Digitaalisten ratkaisujen mahdollisuudet on selonteossa tunnistettu ja on hyvä huomioida mm. etäopiskelun kehittäminen kaikilla koulutusasteilla. Digitaalisuus ei saa kuitenkaan olla itsetarkoitus, eikä ohjata toimintaa, vaan digitalisia ratkaisuja tulee hyödyntää perinteisiä opiskelutapoja tukien ja täydentäen.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

-

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen toisen asteen koulutuksessa on kannatettava tavoite. Selonteossa on käsitelty lukio- ja ammatillista koulutusta pitkälti yhdessä. Lukio- ja ammatillisen koulutuksen profiilit ovat kuitenkin hyvin erilaiset. Toisen asteen duaalimalli tulee säilyttää jatkossakin ja tuoda erillisyyt selkeämmin esiin myös selonteossa.

Aikuisten opiskelijoiden suurta osuutta ammatillisessa koulutuksessa ja siihen liittyviä tarpeita ei ole selonteossa riittävästi huomioitu.

Ammatillisen koulutuksen roolia TKI-toimijana ei ole selonteossa huomioitu. Ammatillisella koulutuksella on tärkeä osuus TKI-hankkeissa sekä itsenäisenä toteuttajana, että korkeakoulujen kumppanina.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Selonteon tavoitteet koulutustason nostosta ja korkeakoulutettujen määrän lisäämisestä ovat väestökehitys ja työn murros huomioiden tarpeellisia ja kannatettavia.

Korkeakoulutuksen kohdalla tulee huomioida myös alueellinen saavutettavuus ja tasa-arvo. Uudellemaalle tulee paljon korkeakouluopiskelijoita muualta Suomesta, eikä aloituspaikkojen määrä vastaa tarvetta. Korkeakoulujen aloituspaikkoja tulisi siis kohdentaa erityisesti Uudellemaalle tilanteen tasapainottamiseksi.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

-

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

-

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

Uudenmaan liitto pitää ruotsinkielisen koulutuksen huomioimista selonteossa erillisenä lukunaan perusteltuna ratkaisuna. On tärkeää, että ruotsinkielinen koulutustarjonta ja opiskelijoiden mahdollisuudet ruotsinkieliseen koulutukseen turvataan jatkossakin. Ruotsinkielisten määrä ja väestökehitys huomioiden tässä on tarpeen hyödyntää myös digitaalisia ratkaisuja.

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

Maahanmuuttajataustaisten oppiminen on selonteossa käsitelty omana lukunaan. Tätä voidaan pitää perusteltuna ratkaisuna, mutta maahanmuuttoa ja sen vaikutuksia koulutuksen kannalta voisi käsitellä myös laajemmin, integroituna selonteon muihin lukuihin.

Luvusta puuttuvat tavoitteet ja toimenpiteet, mikä heikentää maahanmuuttajien huomioimisen vaikuttavuutta selonteossa. Koko Suomen vieraskielisestä väestöstä Uudellamaalla asuu 56 prosenttia ja maahanmuutto on kasvussa: viimeisten kahden vuosikymmenen aikana vieraskielisten määrä on kasvanut Uudellamaalla lähes 200 000 henkilöllä. Maahanmuutto on moninaista ja sillä on erisuuntaisia vaikutuksia ja tarpeita koulutuksen kannalta. Konkreettisten toimenpiteiden esittäminen tämän asian kohdalla on tarpeen, varsinkin selonteon pitkälle tulevaisuuteen suuntaava ote huomioiden.

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

Tilannekuva on kattava ja huolellisesti laadittu, keskeiset muutostekijät on tunnistettu.

Tuomi Rosa
Uudenmaan liitto